

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

10. srpnja 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Slobodno kretanje osoba – Jednako postupanje – Socijalne povlastice – Uredba (UE) br. 492/2011 – Članak 7. stavak 2. – Novčana pomoć za visokoškolsko obrazovanje – Studenti koji nisu rezidenti – Uvjet trajanja rada njihovih roditelja na državnom području – Minimalno trajanje od pet godina – Referentno razdoblje od sedam godina – Način izračuna referentnog razdoblja – Datum podnošenja zahtjeva za novčanu pomoć – Neizravna diskriminacija – Opravdanje – Proporcionalnost”

U predmetu C-410/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Tribunal administratif (Upravni sud, Luksemburg), odlukom od 20. lipnja 2018., koju je Sud zaprimio 22. lipnja 2018., u postupku

Nicolas Aubriet

protiv

Ministre de l'Enseignement supérieur et de la Recherche,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: J.-C. Bonichot, predsjednik vijeća, C. Toader, A. Rosas (izvjestitelj), L. Bay Larsen i M. Safjan, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Pitruzzella,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za N. Aubrieta, S. Jacquet, *avocate*,
- za luksemburšku vladu, D. Holderer, u svojstvu agenta, uz asistenciju P. Kinscha, *avocat*,
- za dansku vladu, J. Nymann-Lindegren i M. Wolff, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, M. Van Hoof i D. Martin, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

* Jezik postupka: francuski

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 45. UFEU-a i članka 7. stavka 2. Uredbe (EU) br. 492/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o slobodi kretanja radnika u Uniji (SL 2011., L 141, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 264.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Nicolasa Aubrieta (u daljnjem tekstu: Aubriet sin) i Ministre de l'Enseignement supérieur et de la Recherche (ministar visokog obrazovanja i istraživanja, Luksemburg) u vezi s odbijanjem luksemburških tijela da mu dodijele novčanu pomoć za pohađanje visokoškolskog studija u Strasbourg (Francuska) za akademsku godinu 2014/2015.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 U članku 7. Uredbe br. 492/2011 propisuje se:

„1. Prema radniku koji je državljanin države članice ne smije se, zbog njegovog državljanstva, u drugoj državi članici postupati drukčije nego što se postupa prema domaćim radnicima kad je riječ o uvjetima zapošljavanja i rada, a posebno primicima od rada i otpuštanju te, ako postane nezaposlen, vraćanju na posao ili ponovnom zapošljavanju.

2. Takav radnik uživa jednake socijalne i porezne povlastice kao domaći radnici.

[...]”

- 4 Članak 7. stavak 2. Uredbe br. 492/2011 sročan je jednako kao članak 7. stavak 2. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1612/68 od 15. listopada 1968. o slobodi kretanja radnika unutar Zajednice (SL 1968., L 257, str. 2.), kako je izmijenjena Direktivom br. 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. (SL 2004., L 158, str. 77. i ispravak SL 2016., L 87, str. 36.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 42.).

Luksemburško pravo

Pravni propisi prije 2014.

- 5 Državna novčana pomoć za pohađanje visokoškolskog studija koja se u Luksemburgu dodjeljuje u obliku stipendije i zajma te se može zatražiti neovisno o državi u kojoj podnositelj zahtjeva namjerava pohađati svoj visokoškolski studij bila je do 2014. uređena s loi du 22 juin 2000 concernant l'aide financière de l'État pour études supérieures (Zakon od 22. lipnja 2000. o državnoj novčanoj pomoći za visokoškolsko obrazovanje, *Mémorial A* 2000, str. 1106.) koji je izmijenjen nekoliko puta.
- 6 U skladu sa Zakonom od 22. lipnja 2000., kako je izmijenjen Zakonom od 26. srpnja 2010. (*Mémorial A* 2010, str. 2040.), koji je bio na snazi na datum nastanka činjenica u glavnom postupku u predmetu u kojem je donesena presuda od 20. lipnja 2013., Giersch i dr. (C-20/12, EU:C:2013:411), pravo na novčanu pomoć za visokoškolsko obrazovanje dodjeljivalo se svakom studentu koji je bio primljen na visokoškolski studij neovisno o tome je li luksemburški državljanin ili član obitelji luksemburškog državljanina i ima boravište u Luksemburgu ili je državljanin druge države članice Europske unije i

ima boravište u Luksemburgu kao zaposlena osoba, samozaposlena osoba, osoba koja zadržava taj status ili član obitelji jedne od kategorija osoba koje su prethodno navedene ili je stekao pravo na stalni boravak.

- 7 Budući da je luksemburški sustav državne novčane pomoći za visokoškolsko obrazovanje uspostavljen Zakonom od 22. lipnja 2000., kako je izmijenjen Zakonom od 26. srpnja 2010., proglašen nespojivim s pravom Unije presudom od 20. lipnja 2013., Giersch i dr. (C-20/12, EU:C:2013:411), uvjeti dodjeljivanja te pomoći izmijenjeni su Zakonom od 19. srpnja 2013. (*Mémorial* A 2013, str. 3214.). Zakonom od 22. lipnja 2000., kako je izmijenjen Zakonom od 19. srpnja 2013., dodjeljivanje novčane pomoći za visokoškolsko obrazovanje uvjetuje se boravištem studenta na luksemburškom državnom području ili, za studente koji nemaju boravište na tom državnom području, uvjetom da su djeca radnika koji su bili zaposleni ili su obavljali svoje poslovne djelatnosti u Luksemburgu u neprekinutom razdoblju od najmanje pet godina na datum podnošenja zahtjeva za novčanu pomoć.

Zakon od 24. srpnja 2014.

- 8 Putem loi du 24 juillet 2014 concernant l'aide financière de l'État pour études supérieures (Zakon od 24. srpnja 2014. o državnoj novčanoj pomoći za visokoškolsko obrazovanje, *Mémorial* A 2014, str. 2188.) (u daljnjem tekstu: Zakon od 24. srpnja 2014.) izvan snage je stavljen izmijenjeni Zakon od 22. lipnja 2000.
- 9 U članku 3. Zakona od 24. srpnja 2014. o državnoj novčanoj pomoći za visokoškolsko obrazovanje predviđa se:

„Pravo na državnu novčanu pomoć za visokoškolsko obrazovanje ima student i učenik utvrđen u članku 2., u daljnjem tekstu označen pojmom ‚student‘, koji ispunjava jedan od sljedećih uvjeta:

1. da je luksemburški državljanin ili član obitelji luksemburškog državljanina i da ima prebivalište u Velikom Vojvodstvu Luksemburgu, ili
2. da je državljanin druge države članice Europske unije ili druge države stranke Sporazuma o europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije i boravi, u skladu s poglavljem 2. izmijenjenog Zakona od 29. kolovoza 2008. o slobodnom kretanju osoba i imigraciji, u Velikom Vojvodstvu Luksemburgu kao zaposlena osoba, samozaposlena osoba, osoba koja zadržava taj status ili je član obitelji jedne od kategorija osoba koje su prethodno navedene ili je stekao pravo na stalni boravak, ili

[...]

5. za studenta koji nema boravište u Velikom Vojvodstvu Luksemburgu:
- (a) da je radnik koji je luksemburški državljanin ili državljanin druge države članice Europske unije [...] koji je zaposlen ili obavlja svoju djelatnost u Velikom Vojvodstvu Luksemburgu u trenutku podnošenja zahtjeva za novčanu pomoć za visokoškolsko obrazovanje; ili
  - (b) da je dijete radnika koji je luksemburški državljanin ili je državljanin druge države članice Europske unije [...] koji je zaposlen ili obavlja svoju djelatnost u Velikom Vojvodstvu Luksemburgu u trenutku podnošenja zahtjeva za novčanu pomoć za visokoškolsko obrazovanje pod uvjetom da taj radnik i dalje pridonosi uzdržavanju studenta i da je taj radnik bio zaposlen ili je obavljao svoju djelatnost u Velikom Vojvodstvu Luksemburgu u razdoblju od najmanje pet godina u trenutku kad student podnosi zahtjev za novčanu pomoć za visokoškolsko obrazovanje u referentnom razdoblju od sedam godina, retroaktivno računajući od datuma podnošenja zahtjeva za dodjeljivanje novčane pomoći za visokoškolsko obrazovanje ili da je, odstupajući od toga, osoba koja zadržava status radnika u trenutku prekida djelatnosti ispunjavala prethodno utvrđen kriterij u pogledu pet od sedam godina.

[...]

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 10 Aubriet sin francuski je državljanin rođen 1995. s boravištem u Francuskoj kod svojeg oca Bruna Aubrieta (u daljnjem tekstu: Aubriet otac).
- 11 Na početku akademske godine 2014./2015. Aubriet sin se upisao u srednju školu u Strasbourgu u obrazovni program za stjecanje diplome o višem stručnom obrazovanju (BTS).
- 12 Aubriet sin je 29. rujna 2014. od službe za novčanu pomoć luksemburškog Ministarstva za visoko obrazovanje i istraživanje za akademsku godinu 2014./2015. zatražio dodjeljivanje državne novčane pomoći za visokoškolsko obrazovanje kako je to propisano Zakonom od 24. srpnja 2014.
- 13 Aubriet sin je taj zahtjev podnio u svojstvu djeteta radnika zaposlenog na državnom području Velikog Vojvodstva Luksemburga.
- 14 Naime, Aubriet otac, koji ima boravište u Francuskoj, pogranični je radnik koji je u Luksemburgu od 1. listopada 1991. obavljao poslove kao zaposlena osoba s dužim ili kraćim razdobljima prekida. On je, tako, u razdoblju od deset godina između 1. listopada 1991. i 30. rujna 2001. obavljao poslovnu djelatnost kao radnik zaposlen u Luksemburgu. Nakon što je bio nezaposlen do 5. veljače 2002., Aubriet otac je ponovno zaposlen na luksemburškom državnom području na razdoblje od šest godina, odnosno od 6. veljače 2002. do 14. siječnja 2008. Između 15. siječnja 2008. i 16. prosinca 2012. obavljao je poslovnu djelatnost u Francuskoj. Nakon što je ponovno počeo obavljati poslovnu djelatnost u Luksemburgu između 17. prosinca 2012. i 30. rujna 2014., ponovno je ostao bez posla nakon poslovno uvjetovanog otkaza.
- 15 Luksemburška tijela su 5. studenoga 2014. odbila zahtjev Aubrieta sina za novčanu pomoć za pohađanje visokoškolskog studija u Strasbourgu na temelju članka 3. stavka 5. točke (b) Zakona od 24. srpnja 2014. s obrazloženjem da Aubriet otac u Luksemburgu nije obavljao poslovnu djelatnost tijekom najmanje pet godina u referentnom razdoblju od sedam godina, računajući retroaktivno od 29. rujna 2014., to jest od datuma podnošenja zahtjeva za novčanu pomoć.
- 16 Dana 6. svibnja 2015. Aubriet sin pokrenuo je postupak protiv te odluke o odbijanju pred Tribunal administratif (Upravni sud, Luksemburg). Taj postupak je prekinut nakon zahtjeva za prethodnu odluku koji je upućen u predmetu u kojem je donesena presuda od 14. prosinca 2016., Bragança Linares Verruga i dr. (C-238/15, EU:C:2016:949).
- 17 Aubrieta sina je 1. srpnja 2016. zaposlio luksemburški poslodavac, kod kojega je potonji obavio strukovni staž tijekom studija. On i dalje ima boravište u Francuskoj.
- 18 S druge strane, Aubriet otac pronašao je posao u Luksemburgu. Pri Zajedničkom luksemburškom centru za socijalno osiguranje bio je osiguran od 14. rujna 2017. do 29. rujna 2017. i od 16. listopada 2017. do 15. listopada 2018.
- 19 U tim je okolnostima Tribunal administratif (Upravni sud, Luksemburg) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Je li uvjet propisan za studente koji nemaju boravište u Velikom Vojvodstvu Luksemburgu člankom 3. stavkom 5. točkom (b) Zakona od 24. srpnja 2014., kojim se isključuje uzimanje u obzir ijedne druge poveznice, odnosno uvjet da moraju biti djeca radnika koji su bili zaposleni ili su obavljali svoju djelatnost u Luksemburgu u razdoblju od najmanje pet godina tijekom referentnog razdoblja od

sedam godina na datum podnošenja zahtjeva za novčanu pomoć, nužan kako bi se ostvario cilj luksemburškog zakonodavca, a to je nastojati potaknuti povećanje udjela nositelja diplome o visokoškolskom obrazovanju?”

O prethodnom pitanju

- 20 Najprije valja primijetiti da, iako na formalnom planu sud koji je uputio zahtjev Sudu ne postavlja pitanje o tumačenju određene odredbe prava Unije, nego ga samo traži da zauzme stajalište o „nužnosti” uvjeta propisanog nacionalnim zakonodavstvom za studente koji nemaju boravište u Luksemburgu u svrhu ostvarenja prava na državnu novčanu pomoć za visokoškolsko obrazovanje, s obzirom na to da se njime mora omogućiti ostvarenje cilja koji se tim zakonodavstvom nastoji ostvariti, čime se upućuje na načelo proporcionalnosti prava Unije, takva okolnost ne sprečava Sud da mu pruži sve elemente tumačenja prava Unije koji mogu biti korisni za donošenje presude u predmetu koji se pred njim vodi, neovisno o tome je li ih taj sud naveo ili nije u svojem pitanju.
- 21 Naime, kao što to proizlazi iz ustaljene sudske prakse, na Sudu je da iz svih podataka koje je dostavio sud koji je uputio zahtjev, a osobito iz obrazloženja odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, izvede one elemente prava Unije koje treba tumačiti uzimajući u obzir predmet glavnog postupka (presuda od 8. svibnja 2019., EN.SA., C-712/17, EU:C:2019:374, t. 19. i navedena sudska praksa).
- 22 U tom pogledu, iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku jasno proizlazi da se prethodno pitanje nadovezuje na presudu od 20. lipnja 2013., Giersch i dr. (C-20/12, EU:C:2013:411) i presudu od 14. prosinca 2016., Bragança Linares Verruga i dr. (C-238/15, EU:C:2016:949), koje su donesene povodom zahtjeva za prethodnu odluku istog nacionalnog suda. Osim toga, sud koji je uputio zahtjev izričito upućuje, ne u tekstu prethodnog pitanja nego u samom tekstu odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, na pravila koja se odnose na slobodno kretanje radnika i članova njihovih obitelji unutar Unije, u ovom slučaju na članak 7. stavak 2. Uredbe br. 492/2011, u vezi s člankom 45. UFEU-a. Naposljetku, taj sud u dovoljnoj mjeri navodi razloge koji su ga naveli da se zapita o tumačenju tih odredaba prava Unije te objašnjava vezu koja po mišljenju tog suda postoji između tih odredaba i nacionalnog zakonodavstva primjenjivog u glavnom postupku.
- 23 Stoga postavljeno pitanje valja razumjeti kao da se njime, u biti, želi znati treba li članak 45. UFEU-a i članak 7. stavak 2. Uredbe br. 492/2011 tumačiti na način da im se protivi zakonodavstvo države članice koje dodjeljivanje novčane pomoći za visokoškolsko obrazovanje studentima koji nemaju boravište u toj državi članici uvjetuje time da je na datum podnošenja zahtjeva za novčanu pomoć jedan od studentovih roditelja bio zaposlen ili je obavljao djelatnost u toj državi članici u trajanju od najmanje pet godina u referentnom razdoblju od sedam godina, računajući retroaktivno od datuma podnošenja navedenog zahtjeva za novčanu pomoć, isključujući pritom uzimanje u obzir ikoje druge poveznice, s obzirom da takav uvjet nije predviđen za studente koji imaju boravište na državnom području te države članice.
- 24 U skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe br. 492/2011, radnik koji je državljanin države članice uživa jednake socijalne i porezne povlastice na državnom području drugih država članica kao domaći radnici. Ta odredba bez razlike ide u prilog radnicima migrantima koji imaju boravište u državi članici domaćinu kao i pograničnim radnicima koji, premda obavljaju poslove kao zaposlene osobe u potonjoj državi članici, imaju boravište u drugoj državi članici (vidjeti u tom smislu presude od 27. studenoga 1997., Meints, C-57/96, EU:C:1997:564, t. 50., od 20. lipnja 2013., Giersch i dr., C-20/12, EU:C:2013:411, t. 37. i od 14. prosinca 2016., Bragança Linares Verruga i dr., C-238/15, EU:C:2016:949, t. 39.).

- 25 Iz ustaljene sudske prakse proizlazi da pomoć dodijeljena za troškove života i obrazovanje radi pohađanja sveučilišnog studija nakon kojeg se stječe stručna kvalifikacija za radnika migranta predstavlja socijalnu povlasticu u smislu članka 7. stavka 2. Uredbe br. 492/2011, na koju se dijete radnika migranta sâmo može pozvati ako se, na temelju nacionalnog prava, ta pomoć dodjeljuje izravno studentu (presuda od 20. lipnja 2013., Giersch i dr., C-20/12, EU:C:2013:411, t. 38. i 40. i od 14. prosinca 2016., Bragança Linares Verruga i dr., C-238/15, EU:C:2016:949, t. 40.).
- 26 Načelo jednakog postupanja iz članka 45. UFEU-a i iz članka 7. Uredbe br. 492/2011 zabranjuje ne samo izravnu diskriminaciju na temelju državljanstva nego i sve druge neizravne oblike diskriminacije koji primjenom drugih kriterija razlikovanja u stvarnosti dovode do istog rezultata (vidjeti presude od 13. travnja 2010., Bressol i dr., C-73/08, EU:C:2010:181, t. 40. i od 14. prosinca 2016., Bragança Linares Verruga i dr., C-238/15, EU:C:2016:949, t. 41.).
- 27 Nacionalno zakonodavstvo o kojem je riječ u glavnom postupku uvjetuje dodjeljivanje novčane pomoći za visokoškolsko obrazovanje studentovim boravištem na luksemburškom državnom području ili, za studente koji nemaju boravište na tom području, time da su djeca radnika koji su bili zaposleni ili su obavljali poslovnu djelatnost u Luksemburgu u trajanju od najmanje pet godina u referentnom razdoblju od sedam godina koje prethode zahtjevu za novčanu pomoć. Premda se uvjet bez razlike primjenjuje na luksemburške državljane i državljane drugih država članica, takav uvjet minimalnog trajanja rada nije propisan za studente koji imaju boravište na luksemburškom državnom području.
- 28 Takvo razlikovanje koje se temelji na osnovi boravišta, koje može naštetiti državljanima drugih država članica s obzirom na to da osobe koje nemaju boravište u toj državi obično nisu njezini državljani (vidjeti u tom smislu presude od 14. lipnja 2012., Komisija/Nizozemska C-542/09, EU:C:2012:346, t. 38., od 20. lipnja 2013., Giersch i dr., C-20/12, EU:C:2013:411, t. 44. i od 14. prosinca 2016., Bragança Linares Verruga i dr., C-238/15, EU:C:2016:949, t. 43.), čini neizravnu diskriminaciju koja se temelji na državljanstvu koja može biti dopuštena samo ako je objektivno opravdana.
- 29 Kako bi bila opravdana, ona mora biti prikladna za osiguranje ispunjenja zakonitog cilja i njome se ne smije prekoračiti ono što je nužno za njegovo ostvarenje.
- 30 U tom pogledu, kao prvo, valja istaknuti da se, kao što to ističe luksemburška vlada, Zakonom od 24. srpnja 2014. kao i Zakonom od 22. lipnja 2000., kako je izmijenjen Zakonom od 26. srpnja 2010., u Luksemburgu nastoji značajno povećati udio osoba koji u toj državi imaju boravište a koji su nositelji diplome o visokoškolskom obrazovanju.
- 31 Međutim, Sud je već presudio da je cilj promicanja visokoškolskog obrazovanja cilj od općeg interesa koji je priznat na razini Unije i da djelatnost koju država članica poduzima kako bi osigurala visoku razinu obrazovanja stanovništva koje u njoj ima boravište ima zakonit cilj kojim se može opravdati neizravna diskriminacija na temelju državljanstva (presude od 20. lipnja 2013., Giersch i dr., C-20/12, EU:C:2013:411, t. 53. i 56. i od 14. prosinca 2016., Bragança Linares Verruga i dr., C-238/15, EU:C:2016:949, t. 46.).
- 32 Kada je riječ, kao drugo, o pitanju je li uvjet minimalnog trajanja rada od pet godina na datum podnošenja zahtjeva za studentsku stipendiju poput onog o kojemu je riječ u predmetu u glavnom postupku prikladan za ostvarenje takvog cilja, valja podsjetiti da, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, kad je riječ o radnicima migrantima i pograničnim radnicima, okolnost postojanja pristupa tržištu rada države članice, u načelu, stvara dovoljnu poveznicu u vidu integriranosti u društvo te države koja im omogućava da tamo uživaju načelo jednakog postupanja u odnosu na domaće radnike kada je riječ o socijalnim povlasticama (vidjeti u tom smislu presude od 14. lipnja 2012., Komisija/Nizozemska, C-542/09, EU:C:2012:346, t. 65. i od 20. lipnja 2013., Giersch i dr., C-20/12, EU:C:2013:411, t. 63.).

- 33 Poveznica u vidu integriranosti proizlazi osobito iz činjenice da radnici migranti doprinose financiranju socijalnih politika države članice domaćina poreznim i socijalnim doprinosima koje uplaćuju u toj državi na temelju poslova koje kao zaposlene osobe tamo obavljaju. Oni, stoga, moraju od njih moći imati koristi pod istim uvjetima kao domaći radnici (vidjeti u tom smislu presude od 14. lipnja 2012., Komisija/Nizozemska, C-542/09, EU:C:2012:346, t. 66. i od 20. lipnja 2013., Giersch i dr., C-20/12, EU:C:2013:411, t. 63.).
- 34 Međutim, Sud je već presudio da može biti objektivno opravdan neizravno diskriminatoran nacionalni propis koji za pogranične radnike ograničava dodjeljivanje socijalnih povlastica u smislu članka 7. stavka 2. Uredbe br. 492/2011 kada ne postoji dovoljna povezanost s društvom u kojem obavljaju djelatnost a da tamo nemaju boravište (vidjeti u tom smislu presude od 18. srpnja 2007., Geven, C-213/05, EU:C:2007:438, t. 26. i od 14. prosinca 2016., Bragança Linares Verruga i dr., C-238/15, EU:C:2016:949, t. 51.).
- 35 Što se tiče, konkretno, dodjeljivanja državne novčane pomoći za visokoškolsko obrazovanje djeci radnika migranata i pograničnih radnika koja nisu rezidenti, Sud je naveo da dulje zaposlenje roditelja dotičnog studenta u državi članici koja je davateljica tražene pomoći može biti prikladno za pokazivanje stvarne razine povezanosti s društvom ili tržištem rada te države (presude od 20. lipnja 2013., Giersch i dr., C-20/12, EU:C:2013:411, t. 78. i od 14. prosinca 2016., Bragança Linares Verruga i dr., C-238/15, EU:C:2016:949, t. 55.).
- 36 U točki 58. presude od 14. prosinca 2016., Bragança Linares Verruga i dr. (C-238/15, EU:C:2016:949), Sud je u tom kontekstu presudio da se zahtjevom, prema kojemu da bi djeca pograničnih radnika mogla zatražiti korištenje državne novčane pomoći za visokoškolsko obrazovanje roditelj koji je pogranični radnik mora minimalno pet godina raditi u državi članici davatelja zatražene pomoći, može uspostaviti takva povezanost tih radnika s društvom te države kao i razumna vjerojatnost povratka studenta u državu članicu davatelja pomoći nakon što potonji završi svoje obrazovanje.
- 37 Iako je uvjet koji se odnosi na minimalno trajanje rada na datum podnošenja zahtjeva za novčanu pomoć poput onoga o kojem je riječ u predmetu u glavnom postupku stoga prikladan za ostvarivanje cilja kojim se nastoji promicati pohađanje visokoškolskog studija te značajno povećati udio nositelja diplome u visokoškolskom obrazovanju s boravištem u Luksemburgu, valja, kao treće, ispitati prekoračuje li se unošenjem u članak 3. stavak 5. točku (b) Zakona od 24. srpnja 2014. referentnog razdoblja od sedam godina koje je prethodilo zahtjevu za novčanu pomoć u svrhu izračuna minimalnog trajanja rada od pet godina ono što je nužno za ostvarivanje cilja koji se želi postići.
- 38 U tom pogledu, važno je podsjetiti da se u predmetu u kojem je donesena presuda od 14. prosinca 2016., Bragança Linares Verruga i dr. (C-238/15, EU:C:2016:949), ispitanim zakonodavstvom dodjeljivanje novčane pomoći za visokoškolsko obrazovanje studentima koji nisu rezidenti uvjetuje time da imaju roditelja koji je radio u Luksemburgu u neprekinutom minimalnom razdoblju od pet godina na datum podnošenja zahtjeva za novčanu pomoć.
- 39 Sud je smatrao da je takvo zakonodavstvo sadržavalo ograničenje kojim se prelazi ono što je nužno za ostvarivanje zakonitog cilja povećanja broja nositelja diplome o visokoškolskom obrazovanju u stanovništvu koje u Luksemburgu ima boravište jer se njime ne omogućuje nadležnim tijelima da tu pomoć dodijele kad su roditelji, unatoč nekoliko kratkih prekida, radili u Luksemburgu tijekom značajnog vremenskog razdoblja, u ovom slučaju gotovo osam godina, tijekom razdoblja koje je prethodilo podnošenju zahtjeva za novčanu pomoć, ako ti prekidi nisu takve naravi da dokidaju odnos povezanosti između podnositelja zahtjeva za novčanu pomoć i Velikog Vojvodstva Luksemburga (presuda od 14. prosinca 2016., Bragança Linares Verruga i dr., C-238/15, EU:C:2016:949, t. 69.).
- 40 U ovom predmetu luksemburška vlada ističe da se unošenjem u članak 3. stavak 5. točku (b) Zakona od 24. srpnja 2014. referentnog razdoblja od sedam godina u svrhu izračuna minimalnog trajanja rada od pet godina upravo omogućava uzimanje u obzir kratkih prekida rada roditelja prekograničnih

radnika jer se njime obuhvaćaju situacije u kojima roditelj pogranični radnik u Luksemburgu nije obavljao djelatnost tijekom dvije godine u razdoblju od ukupno sedam godina. S druge strane, nacionalni zakonodavac ima pravo smatrati da, za razliku od kraćih prekida, dulji prekidi prekidaju odnos povezanosti pograničnih radnika i njihove djece studenata s Luksemburgom, tako da nestaje interes te države članice da dodjeljuje pomoć tim studentima. Osobito se za prekid rada od gotovo pet godina, poput onog koji je imao Aubriet otac, opravdano može smatrati da ima takav učinak.

- 41 Nadalje, luksemburška vlada smatra da je nužno, kako bi se omogućilo da nadležna uprava obrađuje zahtjeve za novčanu pomoć u standardiziranom postupku velikih razmjera, zadržati objektivni i neutralan kriterij poput najkraćeg vremena rada tijekom određenog referentnog razdoblja, isključujući pritom uzimanje u obzir svake druge poveznice kojom bi se omogućilo dokazivanje da je pogranični radnik u dovoljnoj mjeri povezan s luksemburškim društvom.
- 42 Takva bi mogućnost podrazumijevala, naime, da uprava nadležna za obradu zahtjeva za novčanu pomoć uzme u obzir posebne okolnosti svakog slučaja kao i ocjenu postojanja ili nepostojanja subjektivnog elementa u svakom pojedinom slučaju, odnosno „dovoljne veze s luksemburškim društvom” pograničnih radnika zaposlenih u Luksemburgu u razdoblju od najmanje pet godina tijekom referentnog razdoblja od sedam godina. Međutim, načelo zabrane diskriminacije i načelo proporcionalnosti ne mogu se tumačiti na način da se njima zahtjeva da javna uprava nadležna za standardizirani postupak velikih razmjera provodi takvu ocjenu svakog pojedinog slučaja.
- 43 Važno je, međutim, istaknuti da je u predmetu u glavnom postupku ostvarivanje državne novčane pomoći za visokoškolsko obrazovanje bilo odbijeno Aubrietu sinu iako je njegov otac dugoročno bio, u godinama koje su prethodile njegovu podnošenju zahtjeva za novčanu pomoć, zaposlen u Luksemburgu tijekom značajnog vremenskog razdoblja, znatno većeg od minimalnog trajanja od pet godina. Naime, Aubriet otac bio je porezni obveznik u Velikom Vojvodstvu Luksemburgu te je uplaćivao doprinose u sustav socijalnog osiguranja te države tijekom više od sedamnaest godina u posljednje dvadeset tri godine koje su prethodile podnošenju zahtjeva za novčanu pomoć za visokoškolsko obrazovanje njegova sina, odnosno od 1991. do 2014.
- 44 Nasuprot tome, Aubriet otac ne ispunjava uvjet minimalnog trajanja rada tijekom referentnog razdoblja predviđenog Zakonom od 24. srpnja 2014. jer je morao prekinuti svoju djelatnost u Luksemburgu u razdoblju od 15. siječnja 2008. do 16. prosinca 2012. kako bi pronašao zaposlenje u državi svojeg boravišta.
- 45 Kao što to proizlazi iz situacije Aubrieta oca, uzimanje u obzir isključivo djelatnosti koju je pogranični radnik izvršavao u Luksemburgu u referentnom razdoblju od sedam godina koje su prethodile podnošenju zahtjeva za novčanu pomoć nije dovoljno za sveobuhvatnu ocjenu važnosti povezanosti tog pograničnog radnika s luksemburškim tržištem rada, osobito kad je već bio zaposlen tijekom značajnog vremenskog razdoblja prije referentnog razdoblja.
- 46 Stoga pravilo poput onog predviđenog nacionalnim zakonodavstvom o kojem je riječ u glavnom postupku, kojim se dodjeljivanje novčane pomoći za visokoškolsko obrazovanje studentima koji u toj državi nemaju boravište uvjetuje time da imaju roditelja koji je radio u Luksemburgu u minimalnom razdoblju od pet godina u referentnom razdoblju od sedam godina koje su prethodile podnošenju zahtjeva za novčanu pomoć sadržava ograničenje kojim se prekoračuje ono što je nužno za ostvarivanje zakonitog cilja povećanja broja nositelja diplome u visokoškolskom obrazovanju u stanovništvu koje ondje ima boravište.
- 47 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da na postavljeno pitanje valja odgovoriti da članak 45. UFEU-a i članak 7. stavak 2. Uredbe br. 492/2011 treba tumačiti na način da im se protivi zakonodavstvo države članice, poput onog o kojemu je riječ u glavnom postupku, kojim se dodjeljivanje novčane pomoći za visokoškolsko obrazovanje studentima koji u toj državi nemaju boravište uvjetuje time da je na datum podnošenja zahtjeva za novčanu pomoć jedan od studentovih

roditelja bio zaposlen ili je obavljao djelatnost u toj državi članici u trajanju od najmanje pet godina u referentnom razdoblju od sedam godina, računajući retroaktivno od datuma podnošenja navedenog zahtjeva za novčanu pomoć, s obzirom na to da se njime ne omogućuje da se na dovoljno širok način shvati postojanje eventualne zadovoljavajuće povezanosti s tržištem rada te države članice.

Troškovi

- ⁴⁸ Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

Članak 45. UFEU-a i članak 7. stavak 2. Uredbe br. 492/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o slobodi kretanja radnika u Uniji treba tumačiti na način da im se protivi zakonodavstvo države članice, poput onog o kojemu je riječ u glavnom postupku, kojim se dodjeljivanje novčane pomoći za visokoškolsko obrazovanje studentima koji u toj državi nemaju boravište uvjetuje time da je na datum podnošenja zahtjeva za novčanu pomoć jedan od studentovih roditelja bio zaposlen ili je obavljao djelatnost u toj državi članici u trajanju od najmanje pet godina u referentnom razdoblju od sedam godina, računajući retroaktivno od datuma podnošenja navedenog zahtjeva za novčanu pomoć, s obzirom na to da se njime ne omogućuje da se na dovoljno širok način shvati postojanje eventualne zadovoljavajuće povezanosti s tržištem rada te države članice.

Potpisi